

كَلَامُ الْإِسْلَامِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی گروه جمعیت شناسی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش : جمعیت شناسی

عنوان :

شناسایی عوامل جمعیت شناختی موثر در تغییر سن ازدواج
مطالعه موردی زنان ازدواج کرده ۱۵ تا ۲۹ ساله، ساکن بخش کاغذکنان
شهرستان میانه

استاد راهنما :

دکتر شهلا کاظمی پور

استاد مشاور :

دکتر سید رضا معینی

پژوهشگر :

جعفر کوهی

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم به:

مادر مهربانم که وجودش برایم همه عشق است و وجودم برایش همه رنج. باشد که با این اندک، قطره ای از دریای زحماتش را ارج نهاده باشم.
به:

پدرم که همیشه برایم بهترین و دعای خیرش همیشه بدرقه راهم خواهد بود.
به:

همسر خوبم که محبت هایش همیشه گرمی بخش وجودم بوده و هست.
به:

یگانه پسر امیر مهدی

تشکر و قدردانی :

رسم عاشق نیست با يك دل دو دلبر داشتن

يا زجانان يا زجان بايد كه دل بر

داشتن

در طريق عاشقي كفر است در يك دل دو عشق

بهر يك سر زشت مي باشد دوپيكر داشتن

به روش ديرين مانند شب پره اي كه به شوق يافتن روزني روشن خود را به ديوارهاي بهم پيوسته و فضائي سر بسته مي كودد بال و پر اندیشه خود را مي گشاييم و به گردشي سر گيجه آور مي پردازم و به آن اميد كه گوشه چشمي به تابش نوري در اين نامتناهي بهت انگيز و از همه سوتاريك بيندازم تا تصاوير مبهم ديگري بر تصوراتم افزوده باشم .

دوباره صبر خدا را در ذهن خسته ، خفته و خاموش خود تجديد سرايش مي كنم و بي قرارانه دست بر پيشاني مي سايم و رگهاي متورم شقيقه ها را مي فشارم شايد افكار مغشوشم را با جهش مويرگها به كانون قلب منقلبم بفرستم و در پايان اين هيچانات ، سكوت مي كنم . سكوتي سنگين و طاقت فرسا و باز هم در نقطه عمق اين سكوت و شكيبائي ، به خود مي پيچم و فرياد مي زنم . بر پوچي اين لحظات فرار و شتابان مي خندم و در حاليكه بر پرده آشفته تصوير سياحتگاه هستي مي نگرم غزلي را چنين مي يابم .

چون سرانجام به جائي نرسيدن بايد

چند از اين شاخ به آن شاخ پريدن بايد

اما .... هيچيك از اين شوريده حاليتها گره گشاي روح سرگشته من نيست .

نمی دانم با این طبیعت طوفانی و پریشانی ، با این اندیشه سرگردان و بی سامان ، با این باورهای گاه متمرکز و گاه متلاطم چه هنگامی و در چه فرصتی باچه اعتباری رنگها را بدان صورت که هستند خواهیم شناخت .

الهی : بگذار چشمان همیشه اشک آلودم که در زوایای تنهایی و غربت عاشقانه به روزنه های تنگ و تاریک آرزوها مبهوت است تلئلویی از چراغ روشن و متبلور زیباییها را مشاهده کند.

بگذار درخشندگی این زیباییها که مقصود آفرینش هستند در آیینه باورهای من بر لطافت ، عطوفت و شفافیت زندگی گواهی دهند.

بگذار در گستره نورافشانی تو ای خورشید بی همزبانان روزگار – این دهلیز هولناک و توهم زا که بر خود نام زندگی نهاده است به روزنه های روشن برسد و اگر نه تمام وعده های ناجیان گمشده گلزار انسانیت بلکه نشانه ای از آنهمه بشارت شور انگیز در این روشنگری بازگو شود.

بگذار در پیچاپیچ سخنان سبک و حسرت بارم پیامی عاشقانه نهاده و بر هم زبانان سر گشته تر از خویش عرضه کند

به استاد فرزانه و بزرگوام (سر کار خانم دکتر شهلاکاظمی پور) که همچون طلوع آفتاب ، روشنایی و امید را برایم به ارمغان آورد

به استاد حکیم و عظیم الشانم (جناب آقای دکتر سیدرضا معینی) که پدری مشفق ، استادی خردمند و رفیقی بی ریا بود

به تمامی استادانی که به نوعی فکر مرا شکوفا کردند

(دکتر امیر آشفته تهرانی - دکتر فرح ترکمان - دکتر طهمورث شیری - دکتر سعید معدنی - دکتر گلشن فومنی - دکتر محمود مشفق - دکتر مهرداد جواهری پور - دکتر امیر ملکی و .....)

و به تمامی دوستان و یاران و هم کلاسی های عزیزم که همیشه مانند شکوفه های نارنج بهاری در قلبم جای داشتند

همچون صنوبران عاشق و همچون شقایقهای شوریده و همچون نیلوفران آبی و همچون

تمام خوبیها و....

همیشه یاد و خاطره شان را در قلبم خواهم داشت .

و شادمانم من ناچیز در کشاکش این سوز و ساز ، بی نیازی و نیاز ، عزت خود را بر اساس تفکری غریبانه قرار داده ام .

و شادمانم که هرگز زور مردم آزاری نداشتم .

شادمانم که هرگز به مقام و منصبی ستم آفرین نرسیدم .

آری شادمانم و چه آسوده خاطر شادمانم .

و اگر بشادی بر می خیزم از شور و شوق این بی مقامی – بی قدرتی و بینوائی است .

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **جعفر کوهی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی **۸۷۰۰۰۵۵۳۰۰** در رشته **علوم اجتماعی گرایش جمعیت شناسی** که در تاریخ **۱۳۹۰ / ۰۶ / ۱۵** از پایان نامه خود تحت "عنوان شناسایی عوامل جمعیت شناختی موثر در تغییر ازدواج" (مطالعه موردی زنان ۲۹ - ۱۵ ساله بخش کاغذکنان شهرستان میانه) با کسب نمره **۱۸ / ۵** و درجه **عالی** دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که دستاوردهای علمی و پژوهشی (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت

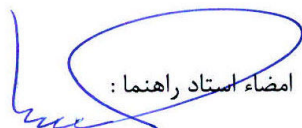
نام و نام خانوادگی: **جعفر کوهی**

تاریخ و امضاء: **۱۳۹۰ / ۰۶ / ۱۶**

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۰ / ۰۶ / ۱۵

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای جعفر کوهی از پایان نامه خود دفاع نموده
و با نمره ..... ۱۸ / ۵ ..... بحروف ..... هیجده و نیم ..... و با درجه ..... عالی .....
مورد تصویب قرار گرفت

امضاء استاد راهنما:

دکتر شهلا کاظمی پور

بسمه تعالی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

*****

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی : تهران مرکزی	کد واحد : ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه : ۰۴۰۶۸۹۱۰۰۰۱۲۰۵
عنوان پایان نامه : شناسایی عوامل جمعیت شناختی موثر در تغییر سن ازدواج (مطالعه موردی زنان ۲۹ - ۱۵ ساله بخش کاغذ کنان شهرستان میانه)		
نام و نام خانوادگی دانشجو : جعفر کوهی	تاریخ شروع پایان نامه : ۱۳۸۹ / ۰۷ / ۲۶	تاریخ اتمام پایان نامه : ۱۳۹۰ / ۰۶ / ۱۲
شماره دانشجویی : ۸۷۰۰۰۰۵۳۰۰		
رشته - گرایش : علوم اجتماعی ، جمعیت شناسی		
استاد / استادان راهنما : دکتر شهلا کاظمی پور		
استاد / استادان مشاور : دکتر سید رضا معینی		
آدرس و شماره تلفن : تهران - تلفن ۰۹۱۲۵۳۹۰۹۶۱		
<p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه ، اهداف ، روشهای اجرا و نتایج بدست آمده) :</p> <p>زمان ازدواج و تشکیل خانواده، چرخه زندگی خانواده فرد را تحت تاثیر قرار می دهد. ساختارهای کلان اقتصادی و اجتماعی، ویژگی های فردی و دسترسی به هوس مناسب، موجبات تمجیل یا تاخیر در ازدواج را فراهم می آورند. ازدواج از عوامل بسیار موثر در زمینه افزایش جمعیت و سر منشاء تغییرات در ساخت سنی جمعیت است. پژوهشگران بین تغییر در سن ازدواج و سایر تحولات اجتماعی و اقتصادی همبستگی مشاهده کرده اند و از این تغییرات در جهت پیشبرد اهداف کشوری و سیاست گذاری ها استفاده نموده اند. طی سال های اخیر میانگین سن ازدواج در ایران بالا رفته است. به طور مثال میانگین سن ازدواج در زنان از ۱۸/۴ در سال ۱۳۴۵ به ۲۲/۴ در سال ۱۳۷۵ و به ۲۳/۳ در سال ۱۳۸۵ رسیده است. این مسئله به تعویق افتادن ازدواج می تواند عواقب جبران ناپذیری بر جامعه مذهبی ما داشته باشد.</p> <p>پژوهش حاضر با هدف بررسی و شناخت عوامل مرتبط با سن ازدواج و به طور جزئی تر مهم ترین عوامل خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی مرتبط با سن ازدواج انجام می شود. روش این بررسی با روش تحقیق پیمایشی و جمع آوری اطلاعات به صورت پرسشنامه همراه با مصاحبه انجام گرفته است. جامعه آماری شامل کلیه زنان دارای همسر واقع در سنین باروری ۱۵-۲۹ بخش کاغذ کنان شهرستان میانه بوده اند که شمار آن ها بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵، ۹۹۸ نفر می باشد. تعداد نمونه با استفاده از جدول لین و با محاسبه خطای ۵ درصد برابر ۲۹۳ نفر به اضافه ۱۰٪ احتمالی عدد ۳۲۱ به دست آمده است. روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای بوده است. چارچوب نظری مورد استفاده در این تحقیق مبتنی بر تئوری مدرنیزاسیون می باشد که به دنبال تبیین ارتباط نوسازی در سطح فردی و اجتماعی بر زمان ازدواج می باشد. با توجه به این نظریه، فاکتورهای مهمی چون گسترش فرصت های تحصیلی، تغییر در نیروی کار و فعالیت های شغلی و تخصصی شدن آن ها، افزایش امکان اشتغال زنان در خارج از منزل و گسترش شهرنشینی در افزایش سن اولیه ازدواج موثر هستند. وی همچنین معتقد است که افرادی که در مناطق شهری زندگی می کنند به دلیل شیوه های زندگی متفاوت و نیز کنترل اجتماعی ضعیف تر نسبت به مناطق روستایی ازدواج شان با تاخیر صورت می گیرد. در توصیف متغیرها، میانگین، حداقل و حداکثر متغیرها ذکر شده است. در کل نتایج این پژوهش نشان می دهد که ازدواج های جدیدتر، در سنین بالاتری اتفاق افتاده اند. میزان تحصیلات به ویژه در مقاطع بالای تحصیلی، با افزایش سن ازدواج همبستگی داشته است. تمایل به شهرنشینی، مشارکت زنان در نیروی کار، ازدواج های آزادتر، برابری بیشتر زن و شوهر در رابطه با میزان اقتدار در خانه و نسبت بالاتر ازدواج های غیر خویشاوندی، اثر مستقیمی بر سن ازدواج داشته اند. از میان بیست و نه متغیر فرضیه های این تحقیق، تنها متغیرهای وضعیت شغلی پدر و مادر، نوع شغل شوهر، پدر و مادر، اولویت دوم شیوه به دست آوردن استقلال از نظر پاسخگویان، رتبه تولد، نظر پاسخگویان در رابطه با حداقل سن مناسب ازدواج برای پسران، سن پاسخگویان، تعداد خواهر و برادر پاسخگویان، نظر پاسخگویان در رابطه با برابری شغلی با متغیر وابسته یعنی سن اولین ازدواج پاسخگویان فاقد رابطه معنی دار می باشند و بقیه متغیرها، دارای رابطه معنی دار با متغیر وابسته می باشند. یافته های این تحقیق نشان داد که در تحلیل چند متغیره، از بیست و نه فرضیه این تحقیق، متغیرهای سن ازدواج شوهر و فاصله سنی زوجین، اثر معنادار خود را با سن اولین ازدواج پاسخگویان حفظ کرده اند.</p> <p>نتایج این پژوهش در نهایت نشانگر آن است که متغیرهای سن ازدواج شوهر و فاصله سنی زوجین، توانسته اند ۱۰۰ درصد واریانس متغیر وابسته را پیش بینی نمایند. این تاثیرات با توجه به دگرگونی های اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی جامعه در جهت تلاش برای ارتقای موقعیت زنان، تحول در نظام های شغلی، تغییر سهم افراد آماده ازدواج و جویای کار در جمعیت، تحول در میزان دستیابی به هوس مناسب و تغییرات در هنجارها و ارزش های مرتبط با ازدواج و تشکیل خانواده تفسیر شوند.</p>		

تاریخ و امضاء:

۱۳۹۰ / ۰۹ / ۲۷

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه

مناسب است

مناسب نیست

فهرست مطالب

شماره	عنوان	صفحه
	فصل اول: کلیات طرح	
۱-۱	بیان مسئله	۲
۲-۱	اهمیت پژوهش	۵
۳-۱	اهداف	۵
	پژوهش	۵
۴-۱	سوالات و فرضیه های پژوهش	۹
۱-۴-۱	سوالات پژوهش	۹
۲-۴-۱	فرضیه های پژوهش	۱۰
۵-۱	مدل پژوهش	۱۲
۶-۱	تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی	۱۳
۷-۱	روش پژوهش	۱۶
۸-۱	قلمرو پژوهش	۱۶
۹-۱	جامعه آماری و حجم نمونه	۱۷
۱۰-۱	محدودیت و مشکلات پژوهش	۱۸

فصل دوم: پیشینه پژوهش

مقدمه ۲۰

۱-۲- پژوهش های

داخلی ۲۱

۲-۲- پژوهش های خارجی ۲۵

۳-۲- نقد و بررسی پژوهشهای پیشین ۲۹

فصل سوم: مبانی نظری پژوهش

مقدمه ۳۲

ادامه فهرست مطالب

شماره	عنوان	صفحه
۱-۳	مروری بر نظریات.....	۳۲
۱-۱-۳	نظریه مدرنیزاسیون (نوسازی).....	۳۳
۲-۱-۳	دیدگاه اشاعه و نوآوری فرهنگی.....	۴۰
۳-۱-۳	تئوری در آمدنسبی.....	۴۰
۴-۱-۳	تئوری جک گلدستون.....	۴۱
۵-۱-۳	تئوری تغییرات جمعیتی و پاسخ ها.....	۴۲
۶-۱-۳	تئوری انتخاب عقلانی.....	۴۳
۲-۳	چارچوب نظری پژوهش.....	۴۵

فصل چهارم: روش پژوهش (متدولوژی)

مقدمه.....	۴۸
۱-۴ روش پژوهش.....	۴۸
۲-۴ جامعه آماری.....	۴۹
۳-۴ حجم نمونه آماری.....	۴۹
۴-۴ شیوه نمونه گیری.....	۴۹
۵-۴ ابزار گردآوری داده ها.....	۵۰
۶-۴ روایی و پایایی ابزار سنجش.....	۵۰
۱-۶-۴ سنجش پایایی یا اعتماد گویندگان.....	۵۱
۲-۶-۴ سنجش روایی یا اعتبار گویندگان.....	۵۲
۷-۴ روشهای تجزیه و تحلیل داده ها.....	۵۳

ادامه فهرست مطالب

شماره	عنوان	صفحه
	فصل پنجم: تجزیه و تحلیل داده ها	
	مقدمه.....	۵۵
۱-۵	آمار توصیفی.....	۵۷
۲-۵	آمار استنباطی.....	۷۴
۳-۵	رگرسیون چند متغیره.....	۱۰۰
۱-۳-۵	رگرسیون چند متغیره به روش گام به گام میان سن در اولین ازدواج و مجموعه متغیرهای مستقل.....	۱۰۱
	فصل ششم: بحث و نتیجه گیری	
	مقدمه.....	۱۰۵
۱-۶	خلاصه یافته های پژوهش (نتیجه گیری).....	۱۱۶
۲-۶	محدودیت و مشکلات پژوهش.....	۱۰۸
۳-۶	راهکارها و پیشنهادها.....	۱۰۹
۱-۳-۶	راهکارها و پیشنهادها به محققان بعدی.....	۱۰۹
۲-۳-۶	راهکارها و پیشنهادها برای حل مشکل موجود به دولت ، سازمانها ، و برنامه ریزان این امر.....	۱۰۹
۳-۳-۶	راهکار نهایی برای برنامه ریزان جمعیتی.....	۱۱۰
۴-۳-۶	موارد کاربرد طرح.....	۱۱۱
۵-۳-۶	ارگانهای استفاده کننده از نتایج طرح.....	۱۱۱
	منابع و مأخذ	
	- منابع فارسی.....	۱۱۲
	- منابع لاتین.....	۱۱۴

فهرست جدول ها

شماره	عنوان	صفحه
جدول ۱-۱	میانگین سن در اولین ازدواج بر حسب جنس در نقاط شهری و روستایی.....	۸
جدول ۱-۶-۴	پایایی گوپه های چهار متغیر سنجیده شده با طیف لیکرت	۵۲
جدول ۱-۱-۵	توزیع پاسخگویان بر حسب گروههای سنی	۵۷
جدول ۲-۱-۵	توزیع پاسخگویان بر حسب کلیه سنین ازدواج (خود ، شوهر ، مادر ، پدر ، مادر شوهر و پدرشوهر) آنها	۵۹
جدول ۳-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب رتبه تولد	۶۰
جدول ۴-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب تعداد خواهر و برادر	۶۰
جدول ۵ - ۱ - ۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب تعداد خواهر و برادر (مادر)	۶۱
جدول ۶-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد نظر پاسخگویان و شوهران بر حسب خاستگاه جغرافیایی (محل تولد)	۶۲
جدول ۷-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد نظر پاسخگویان بر حسب شکل ازدواج	۶۲
جدول ۸ - ۱ - ۵	توزیع پاسخگویان بر حسب فاصله سنی شوهر از زن	۶۳
جدول ۹-۱-۵	توزیع پاسخگویان بر حسب تعداد فرزندان	۶۳
جدول ۱۰-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب میزان تحصیلات خود ، شوهر ، مادر و پدر ، مادر شوهر و پدر شوهر	۶۴
جدول ۱۱-۱-۵	توزیع پاسخگویان بر حسب وضعیت شغلی خود	۶۵
جدول ۱۲-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت شغلی شوهر	۶۶
جدول ۱۳-۱-۵	توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان شاغل بر حسب نوع شغل آنها	۶۵
جدول ۱۴-۱-۵	توزیع پاسخگویان بر حسب نوع شغل شوهر آنها	۶۷

ادامه فهرست جدول ها

شماره	عنوان	صفحه
جدول ۵-۱-۱۵- توزیع نظر پاسخگویان بر حسب حداکثر سن مناسب ازدواج برای دختر و پسر.....		۶۸
جدول ۵-۱-۱۶- توزیع فراوانی و درصد نظر پاسخگویان بر حسب حداقل سن مناسب ازدواج برای دختر و پسر.....		۶۹
جدول ۵-۱-۱۷- توزیع فراوانی و درصد نظر پاسخگویان بر حسب تصمیم گیرنده اصلی ازدواج		۶۹
جدول ۵-۱-۱۸- توزیع فراوانی و درصد نظر پاسخگویان بر حسب اولویت پیش نیازهای ازدواج		۷۰
جدول ۵-۱-۱۹- توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب میزان اهمیت ازدواج.....		۷۱
جدول ۵-۱-۲۰- توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب شیوه اعمال قدرت در خانواده		۷۲
جدول ۵-۱-۲۱- توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب برابری تصمیم گیری اقتصادی		۷۳
جدول ۵-۱-۲۲- توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب حوزه تصمیم گیری اجتماعی زن و شوهر.....		۷۴
۵-۲-۱- آزمون تفاوت سن ازدواج پاسخگویان در بین زنان شاغل و خانه دار.....		۷۵

جدول ۵-۲-۲- آزمون تفاوت سن ازدواج پاسخگویان در وضعیت های مختلف شغلی شوهر آنها

..... ۷۶

جدول ۵-۲-۳ تحلیل واریانس سن در اولین ازدواج پاسخگویان با شکل ازدواج

..... آنها ۷۷

جدول ۵-۲-۴- تحلیل واریانس سن در اولین ازدواج پاسخگویان بر حسب خاستگاه جغرافیایی

..... آنها ۷۸

ادامه فهرست جدول ها

شماره	عنوان	صفحه
جدول ۵-۲-۵	تحلیل واریانس سن در اولین ازدواج پاسخگویان به تفکیک انواع مشاغل آنها.....	۷۹
جدول ۶-۲-۵	تحلیل واریانس سن در اولین ازدواج پاسخگویان با نوع شغل شوهر آنها.....	۸۰
جدول ۷-۲-۵	تحلیل واریانس سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تصمیم گیرنده اصلی ازدواج آنها.....	۸۱
جدول ۸-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تحصیلات آنها.....	۸۲
جدول ۹-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تحصیلات شوهر آنها.....	۸۳
جدول ۱۰-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تحصیلات مادر آنها.....	۸۴
جدول ۱۱-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تحصیلات پدر آنها.....	۸۵
جدول ۱۲-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان و تحصیلات مادرشوهر آنها.....	۸۶
جدول ۱۳-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با تحصیلات پدر شوهر آنها.....	۸۷
جدول ۱۴-۲-۵	آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با رتبه تولد آنها.....	۸۸

جدول ۵-۲-۱۵- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با سن ازدواج شوهر آنها

..... ۸۸

جدول ۵-۲-۱۶- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با سن ازدواج

مادر آنها..... ۸۹

جدول ۵-۲-۱۷- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با سن ازدواج پدر

آنها..... ۹۰

جدول ۵-۲-۱۸- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با سن ازدواج مادر شوهر

آنها..... ۹۱

جدول ۵-۲-۱۹- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج پاسخگویان با سن ازدواج پدر شوهر آنها

..... ۹۲

ادامه فهرست جدول ها

شماره	عنوان	صفحه
جدول ۵-۲-۲۰- آزمون رابطه سن اولین ازدواج پاسخگویان با تعداد فرزندان (خواهر و برادر آنها).....		۹۳
جدول ۵-۲-۲۱- آزمون رابطه سن اولین ازدواج و فاصله سنی شوهر از همسر خود.....		۹۴
جدول ۵-۲-۲۲- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج و حداکثر سن مناسب ازدواج دختران از نظر پاسخگویان.....		۹۵
جدول ۵-۲-۲۳- آزمون رابطه سن اولین ازدواج و حداقل سن مناسب ازدواج دختران از نظر پاسخگویان.....		۹۶
جدول ۵-۲-۲۴- آزمون رابطه سن اولین ازدواج با حداکثر سن مناسب ازدواج پسران از نظر پاسخگویان.....		۹۷
جدول ۵-۲-۲۵- آزمون رابطه سن در اولین ازدواج با حداقل سن مناسب ازدواج پسران از نظر پاسخگویان.....		۹۸
جدول ۵-۳-۱- متغیرهایی که در معادله رگرسیون به روش گام به گام وارد شده اند.....		۱۲۵

چکیده

زمان ازدواج و تشکیل خانواده، چرخه زندگی خانواده فرد را تحت تاثیر قرار می دهد. ساختارهای کلان اقتصادی و اجتماعی، ویژگی های فردی و دسترسی به همسر مناسب، موجبات تعجیل یا تاخیر در ازدواج را فراهم می آورند. ازدواج از عوامل بسیار موثر در زمینه افزایش جمعیت و سر منشاء تغییرات در ساخت سنی جمعیت است. پژوهشگران بین تغییر در سن ازدواج و سایر تحولات اجتماعی و اقتصادی همبستگی مشاهده کرده اند و از این تغییرات در جهت پیشبرد اهداف کشوری و سیاست گذاری ها استفاده نموده اند. طی سال های اخیر میانگین سن ازدواج در ایران بالا رفته است. به طور مثال میانگین سن ازدواج در زنان از ۱۸/۴ در سال ۱۳۴۵ به ۲۲/۴ در سال ۱۳۷۵ و به ۲۳/۳ در سال ۱۳۸۵ رسیده است. این مسئله به تعویق افتادن ازدواج می تواند عواقب جبران ناپذیری بر جامعه مذهبی ما داشته باشد.

پژوهش حاضر با هدف بررسی و شناخت عوامل مرتبط با سن ازدواج و به طور جزئی تر مهم ترین عوامل خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی مرتبط با سن ازدواج انجام می شود. روش این بررسی با روش تحقیق پیمایشی و جمع آوری اطلاعات به صورت پرسشنامه همراه با مصاحبه انجام گرفته است. جامعه آماری شامل کلیه زنان دارای همسر واقع در سنین باروری ۱۵-۲۹ بخش کاغذ کنان شهرستان میانه بوده اند که شمار آن ها بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵، ۹۹۸ نفر می باشد. تعداد نمونه با استفاده از جدول لین و با محاسبه خطای ۵ درصد برابر ۲۹۳ نفر به اضافه ۱۰٪ احتمالی عدد ۳۲۱ به دست آمده است. روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای بوده است. چارچوب نظری مورد استفاده در این تحقیق مبتنی بر تئوری مدرنیزاسیون می باشد که به دنبال تبیین ارتباط نوسازی در سطح فردی و اجتماعی بر زمان ازدواج می باشد. با توجه به این نظریه، فاکتورهای مهمی چون گسترش فرصت های تحصیلی، تغییر در نیروی کار و فعالیت های شغلی و تخصصی شدن آن ها، افزایش امکان اشتغال زنان در خارج از منزل و گسترش شهرنشینی در افزایش سن اولیه ازدواج موثر هستند. وی همچنین معتقد است که افرادی که در مناطق شهری زندگی می کنند به دلیل شیوه های زندگی متفاوت و نیز کنترل اجتماعی ضعیف تر نسبت به مناطق روستایی ازدواج شان با تاخیر صورت می گیرد. در توصیف متغیرها، میانگین، حداقل و حداکثر متغیرها ذکر شده است. در کل نتایج این پژوهش نشان می دهد که ازدواج های جدیدتر، در سنین بالاتری اتفاق افتاده اند. میزان تحصیلات به ویژه در مقاطع بالای تحصیلی، با افزایش سن